

доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2009_1_27

6. Попова С. Шляхи підвищення якості державних послуг / С. Попова // Актуальні проблеми державного управління. - 2014. - Вип. 2. - С. 143-146.

7. Попович Т.М. Управління якістю: Навч. посібник. Тернопіль, Крок, 2013. – 320с

8. Про адміністративні послуги. Закон України (в редакції від 11.06.2017, № 2019-19) / [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>

9. Толкованов В. В. Концептуальні підходи до підвищення якості надання адміністративних (публічних) послуг [Електронний ресурс] / В. В. Толкованов // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Сер. : Державне управління. - 2011. - Т. 176, Вип. 164. - С. 5-9.

Ярослав ПАРАНЮК

Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль

(аспірант, науковий керівник: д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту та публічного управління Микитюк П.П.)

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОЦІНКИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ В УМОВАХ РИЗИКУ ТА НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Останнім часом вітчизняні вчені опублікували низку робіт, присвячених проблемам оцінки ризиків у інноваційних проектах [2]. Основна увага в цих роботах приділена вдосконаленню власне методів оцінки, тоді як недостатньо вивченим залишився власне предмет оцінки – види можливих ризиків, що виникають при реалізації інноваційних проектів у промисловості. Наслідком подібної ситуації є неможливість коректно спрогнозувати величину ризику за інноваційним проектом, так і його зниження за допомогою наявних методів, оскільки окремі види ризику можна не враховувати при оцінюванні.

Оскільки першим етапом оцінки ризиків за проектом традиційно є їх якісний аналіз, а кількісний аналіз можливий далеко не для всіх видів (через нестачу статистичних даних або непропорційності зусиль, що витрачаються, і отриманого результату), тому доцільно спочатку детально розглянути невизначеності та ризики, що виникають у процесі реалізації інноваційних проектів, насамперед із погляду якості.

Методи виміру ризику при реалізації інноваційних проектів розглянуті в багатьох наукових працях. Наприклад, П. Микитюк запропонував ранжування інвестиційних проектів за ступенем ризику і наступний раціональний вибір проектів відповідно до інтегрального кількісного рівня ризиковості та дохідності. Зокрема, загальний рівень прибутковості інноваційного проекту з урахуванням рівня його систематичного ризику

запропоновано розраховувати як рівень прибутковості інноваційного проекту, скоригований на відхилення середньої прибутковості на ринку від мінімального прибутку за безризиковими операціями. Але дана методика не враховує зміну кон'юнктури на ринку, що призводить до значних відхилень розрахункових показників від фактичних [1].

В сучасних умовах ризик найчастіше розуміють в різних аспектах: ризик як можливість, ризик як небезпека або загроза, ризик як невизначеність.

Ризик як можливість має в своїй основі концепцію взаємозв'язку між ризиком і дохідністю. Чим більший ризик, тим вищий потенційний дохід, але також більша і ймовірність збитків. У цьому сенсі ризик-менеджмент означає використання техніки максимізації доходу за одночасного обмеження або мінімізації втрат.

Ризик розглядають як невизначеність. Дана точка зору є найбільш академічною, яка апелює до такого теоретичного поняття, як імовірнісний розподіл можливих результатів (позитивних і нег'ативних). Із цієї точки зору ризик-менеджмент має своїм предметом зменшення дисперсії між очікуваними та дійсними результатами.

Процес формування й оцінки ризиків можна відобразити у вигляді ланцюгового процесу, що складається з декількох етапів. Даний підхід запропонував П. П. Микитюк [3].

Успішна діяльність на ринку залежить від того, чи зуміє перед початком реалізації проекту господарюючий суб'єкт передбачити і проаналізувати можливі ризики, а також знайти оптимальне рішення щодо зниження передбачуваних від їх виникнення нег'ативних наслідків.

Найскладніше підприємству захиститися від зовнішніх ризиків. До них належать: інфляція, політична ситуація в країні та регіоні, ринкова кон'юнктура. Внутрішні ризики укрупнено можна розділити на: ризик неповноти або неточності проектної документації, виробничо-технічний ризик, неповнота або неточність інформації про фінансове становище та ділову репутацію підприємств-партнерів.

Якщо кошторис на проект складений неточно, в ході ведення робіт можуть виникнути незаплановані ситуації і проблеми, на розв'язання яких будуть потрібні додаткові засоби. Тому фінансові результати, заплановані за проектом, не співпадатимуть із отриманими фактично. Отже, при складанні планових економічних та фінансових показників від реалізації проекту їх необхідно враховувати з коефіцієнтами ймовірності.

Цей тип ризику охоплює також ризик недотримання термінів проекту.

Тому рекомендовано оцінювати роботи в портфелі замовлень також через коефіцієнти ймовірності до термінів реалізації. Крім того, роботи може оцінювати і через коефіцієнти ймовірності до витрат на здійснення робіт, оскільки неточність складання кошторисів може мати наслідки і в неправильному прогнозі коефіцієнта інфляції на періоди дії договору на

виконання робіт.

Найчастіше в сучасних умовах на шляху вітчизняних підприємств трапляється такий ризик, як надійність партнерів. Він полягає в неплатежах за виконані роботи, у недотриманні умов укладених договорів тощо. З урахуванням цього ризику роботи в портфелі замовлень диференціюються за ступенем надійності партнерів, тобто ймовірності оплати виконаних робіт згідно з умовами договору.

Як висновок, можна зазначити, що оцінка ризику та його вплив на ефективність інноваційних проектів дає змогу врахувати максимальне значення чинників зовнішнього та внутрішнього середовища для прийняття управлінських рішень.

Відзначено та структуровано специфічні види інноваційних ризиків, а також методи оцінки впливу факторів ризику та невизначеності на ефективність інноваційного проекту, які можуть використовуватися підприємствами при запровадженні системи ризик-менеджменту щоб уникнути кризи в умовах невизначеного ринкового середовища.

Перспективи подальшого розвитку дослідження полягають в структуруванні та оцінці ризику залежно від рівня впливу на ефективність інноваційних проектів з урахуванням організаційно-управлінських, виробничо-збутових і фінансово-економічних ризиків.

Список використаних джерел

1. Микитюк П. П. Аналіз ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств : теорія і практика : дис. д-ра екон. наук : 08.00.09 / Петро Петрович Микитюк. – Тернопіль, 2011. – 547 с.

2. Микитюк П. П. Управління проектами : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / П. П. Микитюк, В. Я. Брич, Я. Д. Паранюк та ін. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2017. – 300 с.

3. Микитюк П. П. Інвестиційно-інноваційний менеджмент : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / П. П. Микитюк. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2015. – 452 с.

Ольга ПЕКАРСЬКА

Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль

(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри менеджменту
та публічного управління Федірко М.М.)

КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ФАКТОР ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Однією з найважливіших і найвагоміших складових ресурсного потенціалу підприємств є кадрова складова, яка відіграє вирішальну роль у забезпеченні економічного зростання країни, підвищенні ефективності її